KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 20.10.2004
KOM(2004) 701 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET**

Beredskab og konsekvensstyring i bekæmpelsen af terrorisme

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING ... 3

2. RAMMERNE FOR CIVILBESKYTTELSE ... 3

2.1. EU's civilbeskyttelsesordning ... 3

2.2. Forbedring af beredskabet gennem uddannelse og simulationsøvelser ... 4

2.3. Identifikation og vurdering af kapacitet ... 5

3. SUNDHEDSBESKYTTELSE ... 6

3.1. Udfordringen ... 6

3.2. Samarbejde inden for sundhedssikkerhed ... 6

3.3. Trusselsbevidsthed, styrings- og kontrolarrangementer: ordning for informationsudveksling, samråd og koordination ... 7

3.4. Overvågning og opsporing: kapacitet til indeksering, sporing og identifikation ... 7

3.5. Indsats og helbredelse: beredskabslagre af lægemidler og sundhedstjenestedatabase og arrangementer for tilvejebringelse af lægemidler, specialister, andet medicinsk udstyr og infrastruktur ... 8

3.6. Forebyggelse og beskyttelse: forbud mod flytning af agenser og biosikkerhed ... 9

3.7. Forbedring af beredskab og indsats ... 9

3.8. Internationalt samarbejde ... 10

4. FÆLLESSKABETS NETVÆRK FOR HURTIGE VARSLINGSSYSTEMER ... 10

4.1. Eksisterende hurtige varslingssystemer for krisesituationer under Kommissionen ... 10

4.2. Konsolidering af de beredskabs- og varslingssystemer, der forvaltes af Kommissionen ... 10

4.3. Et EU-retshåndhævelsesnetværk ... 11

4.4. Et EU-informations- og varslingsnetværk vedrørende kritisk infrastruktur ... 12

TEKNISKE BILAG ... 13

1. INDLEDNING

Det Europæiske Råd i juni 2004 anmodede Kommissionen og Rådet om at vurdere medlemsstaternes kapacitet til at forhindre og håndtere terrorangreb og udbygge det eksisterende samarbejde inden for civilbeskyttelse. Denne meddelelse giver en oversigt over de aktioner, som Kommissionen er ved at iværksætte, og foreslår yderligere foranstaltninger, som skal styrke de eksisterende instrumenter og opfylde Det Europæiske Råds mandater.

2. RAMMERNE FOR CIVILBESKYTTELSE

2.1. EU's civilbeskyttelsesordning

Gensidig bistand og kollektiv handling er både en politisk og praktisk nødvendighed i tilfælde af et terrorangreb. Terrorangreb kan stille krav om, at mange forskellige indsatshold inddrages lige fra traditionel civilbeskyttelseskapacitet til mere avancerede tekniske og videnskabelige ressourcer. Den kapacitet, der er nødvendig for at håndtere følgerne af terrorangreb, kan nemt overstige det berørte lands kapacitet. Kun kollektiv handling baseret på solidaritet kan sikre en rettidig og passende indsats i *alle* terrorscenarier.

Kommissionen er på sin side rede til at bistå medlemsstaterne med at opfylde deres solidaritetsforpligtelse via EU's civilbeskyttelsesordning. EU-ordningen blev indført i oktober 2001 og har hurtigt udviklet sig til at blive nøgleinstrumentet i det europæiske samarbejde på civilbeskyttelsesområdet. Antallet af deltagere i ordningen er vokset til i alt 30 lande (EU-25, Bulgarien, Rumænien, Island, Liechtenstein og Norge), og andre lande viser interesse for at tilslutte sig ordningen. Kommissionen har i et tæt samarbejde med medlemsstaterne udviklet en række aktioner og instrumenter, som tager sigte på at forbedre beredskabet og bane vejen for gensidig assistance i tilfælde af en større katastrofe. Hvad der er vigtigere er, at ordningen – som kan benyttes af ethvert land, der rammes af en større katastrofe – nu har ydet realtidsstøtte i forskellige krisesituationer, hvilket har givet den mulighed for at indhøste erfaringer og tage ved lære af dem.

Når et land rammes af en katastrofe, kan de nationale myndigheder i det berørte land fremsætte en anmodning om assistance til overvågnings- og informationscentret ("Monitoring and Information Centre" (MIC)), som straks videresender anmodningen til sit netværk af nationale kontaktpunkter. Det er derefter op til de enkelte lande at afgøre, om de har mulighed for at tilbyde assistance. MIC indsamler svarene, og det anmodende land kan vælge den kapacitet, som det har behov for til at supplere sine egne ressourcer. Derudover kan MIC også tilbyde teknisk støtte og udsende små eksperthold til at koordinere assistancen eller fungere som forbindelsesled med de nationale myndigheder eller internationale organisationer.

MIC indsamler også valideret information under hele krisesituationen og giver regelmæssigt opdateringer til alle de deltagende lande. Et dedikeret kommunikations- og informationssystem (CECIS) er under indførelse i 2004 for at sikre en endnu mere effektiv informationsstrøm i krisesituationer.

Til dato har MIC koordineret den europæiske civilbeskyttelsesassistance i forbindelse med en bred vifte af naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer. Igennem de seneste to år har mere end ti forskellige lande modtaget europæisk civilbeskyttelsesassistance via ordningen. Typen af assistance ydet via MIC dækker hele spektret af traditionelle

civilbeskyttelsesaktioner – herunder brandbekæmpelse, medicinsk assistance, eftersøgninger og redningsoperationer – samt tilvejebringelse af specialudstyr eller ekspertise. En tilsvarende assistance kan efter anmodning ydes i tilfælde af et terrorangreb. Merværdien ved det EU-dækkende samarbejde kommer til sin fulde ret i alle tilfælde, hvor katastrofen har et sådant omfang, at den overstiger den nationale kapacitet, uanset om der er tale om en naturkatastrofe, en teknologisk ulykke eller en terrortrussel.

Samme dag som Det Europæiske Råd vedtog solidaritetserklæringen, den 25. marts 2004, udtrykte Kommissionen sin hensigt og sit tilsagn om at styrke EU's civilbeskyttelsesordning yderligere. Meddelelsen om styrkelse af civilbeskyttelseskapaciteten i EU pegede på følgende områder for forbedringer:

- øget koordination og kommunikation
- interoperabilitet for teknisk udstyr, herunder civil-militær interoperabilitet
- fælles logoer for indsatsholdene for at øge synligheden i den europæiske solidaritet
- tilvejebringelse af midler til finansiering af transport af udstyr og indsatshold i tilfælde af en katastrofe.

Kommissionen er fast besluttet på yderligere at forbedre ordningen for gensidig assistance ad denne vej. En forudsætning for, at hvert af disse forslag kan blive effektivt, er dog, at medlemsstaterne giver deres fulde opbakning.

2.2. Forbedring af beredskabet gennem uddannelse og simulationsøvelser

Uddannelse er hjørnestenen i krise- og indsatsberedskabet. På EU-plan har EU's civilbeskyttelsesordning gjort en betydelig indsats for at udarbejde og gennemføre et uddannelsesprogram for nationale eksperter og holdledere. Dette program består for øjeblikket af tre dele: kurser, simulationsøvelser og en ekspertudvekslingsordning.

Målgruppen for uddannelseskurserne er nationale holdledere, forbindelsesofficerer og tekniske eksperter samt vurderings- og koordineringseksperter, som er oplagte emner til at deltage i europæiske assistanceaktioner uden for deres eget land. Kursernes indhold er omhyggeligt udarbejdet med henblik på at dække enhver form for ekspertise og færdigheder, som er nødvendige for at medvirke effektivt i denne type aktioner. Kurserne, som varer en uge, tilskynder også til interaktion mellem deltagerne med det formål at fremme informations- og videnudveksling vedrørende andre landes civilbeskyttelsesmetoder.

Den første kursusrunde er blevet afsluttet med succes. Mere end 200 nationale eksperter og holdledere har modtaget uddannelse. Kommissionen vil fortsætte og om muligt øge sin indsats på dette felt. En ny kursusrunde startede i september 2004.

Derudover agter Kommissionen at arrangere særlige kurser om udvalgte emner. De vil formentlig omfatte uddannelse i emner af relevans for terrorangreb, f.eks. efterfølgende psykologisk eller psykosocial hjælp til ofre og indsatsmandskab, der opererer i et kontamineret miljø osv. Simulationsøvelser er vigtige for at etablere og opretholde et effektivt og hensigtsmæssigt indsatssystem, der kan håndtere trusler mod den offentlige sikkerhed. De giver indsatsmandskab mulighed for at anvende deres færdigheder i et realistisk scenario og frembringer indlæringssituationer på et kompleksitetsniveau, som ikke kan opnås på

uddannelseskurser. For øvelseslederne er de en fortrinlig lejlighed til at afprøve og evaluere procedurer, identificere problemer og tage ved lære af indhøstede erfaringer.

På EU-plan har Kommissionen siden 2002 finansieret otte større simulationsøvelser, der har haft deltagelse af indsatshold og eksperter fra en række medlemsstater. Disse øvelser gennemføres inden for rammerne af EU-ordningen.

Tre øvelser blev specifikt modelleret efter at afspejle terrorscenarier: Euratox-øvelsen (Frankrig) i oktober 2002, "Common Cause"-øvelsen (Danmark) i oktober 2002 og "EU Response"-øvelsen (Belgien) i januar 2003.

Under ekspertudvekslingsordningen kan nationale eksperter i en begrænset periode arbejde i andre medlemsstater. Ordningen tager sigte på viden- og ekspertiseudveksling og på at sikre, at alle medlemsstaterne kan drage nytte af denne kollektive videnbase.

2.3. Identifikation og vurdering af kapacitet

Terrorister vil fortsætte med at blotlægge og udnytte vores sårbarheder. Når forebyggelse og afskrækkelse fejler, og angreb indtræffer, er det kun et velorganiseret og effektivt indsatssystem, der kan garantere en hurtig tilbagevenden til normalitet. Dette forudsætter en øget vægt på beredskab over for terrorhændelser på alle niveauer. Med henblik herpå har Kommissionen udviklet en række aktioner og instrumenter, der tager sigte på at identificere og vurdere den disponible civilbeskyttelseskapacitet med henblik på assistance på europæisk plan.

Én måde at øge beredskabet på er informationsindsamling. Pålidelige og detaljerede data om de ressourcer og den kapacitet, der står til rådighed for assistance på europæisk plan, vil lette planlægningen og på lang sigt sikre en mere rationel udnyttelse af begrænsede ressourcer. Rådets beslutning om indførelse af EU-ordningen anerkendte dette behov og anmodede medlemsstaterne om at stille information om civilbeskyttelseshold og –eksperter til rådighed for EU-ordningen. Den information, der er modtaget fra medlemsstaterne, er blevet indført i den civilbeskyttelsesdatabase, der føres af Kommissionen. Ovennævnte meddelelse fra Kommissionen om styrkelse af civilbeskyttelseskapaciteten i EU pegede på en række lakuner i denne information og opfordrede medlemsstaterne til at tilvejebringe mere detaljerede data, så en bedre planlægning og et bedre beredskab kunne etableres.

I 2003 fik EU's Militærkomité mandat til at oprette en database over militære ressourcer og militær kapacitet, der er relevant for beskyttelsen af civilbefolkningen mod følgerne af terrorangreb, herunder kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare angreb. I 2004 blev indholdet af den militære database stillet til disposition for EU-ordningen for at forbedre dens overordnede indsatskapacitet.

Som svar på mandaterne fra Det Europæiske Råd i juni har Kommissionen indledt en ny proces, der har til formål at vurdere, hvor stor civilbeskyttelseskapacitet der står til disposition på europæisk plan til at bistå lande, der rammes af et større terrorangreb. Dette initiativ sigter ikke mod at tilvejebringe et realistisk billede af alle de nationale civilbeskyttelsesressourcer, som de deltagende lande råder over, men fokuserer specifikt på ressourcer og kapacitet, som kunne stilles til rådighed som assistance til andre lande i tilfælde af et større terrorangreb.

Kommissionen tog udgangspunkt i en scenariebaseret metode for både at identificere behovet for assistance på EU-plan og de ressourcer, der står til rådighed for denne assistance. Med

hjælp fra nationale eksperter udarbejdede Kommissionen et mindre antal scenarier for indsats i tilfælde af et terrorangreb. Med udgangspunkt i scenarierne udarbejdede Kommissionen en konsolideret liste over de civilbeskyttelsesressourcer og den civilbeskyttelseskapacitet, der er nødvendige for at overvinde følgerne af større terrorangreb i Europa. Den udarbejdede et omfattende spørgeskema, der fokuserede på både kvantitativ og kvalitativ information, og anmodede den 17. august 2004 de 30 lande, der deltager i EU-ordningen, om at give oplysninger om den civilbeskyttelsesassistance, de ville kunne tilbyde under hvert af disse scenarier. I mellemtiden har EU's Militærstab indledt en opgradering af den militære database på grundlag af den konsoliderede liste og spørgeskemaet, der er blevet udarbejdet af Kommissionen.

Når informationen er modtaget, vil Kommissionen konsolidere den og begynde at udfærdige et udkast til en rapport klassificeret "EU Restricted" med en vurdering af den disponible kapacitet på europæisk plan med henblik på assistance til lande, der rammes af et større terrorangreb. Denne rapport vil blive forelagt for Det Europæiske Råd i december. Rapporten vil kunne blive et enestående politisk redskab for EU og medlemsstaterne og give dem mulighed for yderligere at styrke civilbeskyttelsen i Europa og konsolidere de solidaritetsforpligtelser, de har påtaget sig.

Hidtil er det kun nogle af medlemsstaterne, der har afgivet passende information. Alle medlemsstater skal deltage fuldt ud, hvis EU skal have et retvisende billede af sin indsatskapacitet og gøre fremskridt med at sætte handling bag ordene i solidaritetsforpligtelsen.

3. SUNDHEDSBESKYTTELSE

3.1. Udfordringen

Hændelser og terrorangreb, der involverer sprængstoffer og biologiske og kemiske agenser, kan være yderst ødelæggende og bekostelige, selv om de ikke medfører død eller lemlæstelse eller involverer "unlimited catastrophe"-agenser som f.eks. kopper, som vil fortsætte med at sprede sig, medmindre der træffes effektive modforanstaltninger. Aktionen på sundhedsområdet tager sigte på at dække hele spektret af aktiviteter lige fra risikovurdering via sporing eller udelukkelse af tilstedeværelse af biologiske, kemiske eller radioaktive agenser i pakker, delmiljøer eller mennesker, dyr eller planter over risikokommunikation mellem sundhedsmyndigheder, sundhedspersonale og offentligheden til risikostyring omfattende indførelse eller anvendelse af modforanstaltninger, bl.a. rejsevejledninger, screening og kontaktopsporing, vaccination, indgivelse af medicin og behandlinger, dekontaminering, triage af tilskadekomne, isolation, karantæne, afspærring af bygninger og lokaler og indskrænkning af bevægelsesfrihed samt affaldsbortskaffelse.

3.2. Samarbejde inden for sundhedssikkerhed

Medlemsstaterne og Kommissionen arbejder sammen om at sikre, at der er tilstrækkelig kapacitet på dette felt, og om at øge beredskabet og indsatsen i sundhedssektoren over for en hvilken som helst hændelse uanset oprindelse. De nåede i november 2001 til enighed om et sundhedssikkerhedsprogram, som var emnet for Kommissionens meddelelse KOM(2003) 320 af 2. juni 2003.

3.3. Trusselsbevidsthed, styrings- og kontrolarrangementer: ordning for informationsudveksling, samråd og koordination

Omdrejningspunktet for sundhedssikkerhedskoordinationen i EU er Udvalget for Sundhedssikkerhed, som blev nedsat i november 2001 af sundhedsministrene og kommissæren for sundhed og forbrugerbeskyttelse. Dette udvalg udveksler information om sundhedsrelaterede trusler, koordinerer sundhedsberedskabet, kriseindsatsplaner og krisestyringsstrategier, slår alarm og formidler hurtig information i tilfælde af sundhedsrelaterede hændelser på EU-plan, rådgiver om forvaltningen af risici og tilskynder til og støtter uddannelse og formidling af god praksis og erfaringer.

Et sikkert hurtigt varslingssystem (RAS-BICHAT), der fungerer døgnet rundt alle ugens dage, forbinder Kommissionen og medlemmerne af Udvalget for Sundhedssikkerhed med kontaktpunkter i de relevante statslige myndigheder. Det er et supplement til det system for tidlig varsling og reaktion (EWRS), der blev indført ved Kommissionens beslutning 2000/57/EF af 22. december 1999 med henblik på formel indberetning af sygdomsudbrud og samråd om og koordination af modforanstaltninger i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 2119/98/EF. Begge systemer er forbundet i henhold til passende operationelle procedurer med alle EU's sundhedsrelaterede varslingssystemer og med systemer, som scanner og opsummerer information, som stilles til rådighed via nyhedsbureauer, andre nyhedsmedier og specialiserede kilder på internettet med det formål at tilvejebringe varsling om negative begivenheder.

De varslingssystemer og den koordination af foranstaltninger, der sikres ved dette samarbejde om sundhedssikkerhed, gælder for hele spektret af begivenheder lige fra simple hændelser og trusler, f.eks. indberetning af sundhedsfarlige fødevarepartier og fremsendelse af mistænkelige breve, til ulykker med mange tilskadekomne og indskrænkning af bevægelsesfrihed, som kan kræve indsættelse af omfattende politi-, sikkerheds- og endog militærstyrker.

3.4. Overvågning og opsporing: kapacitet til indeksering, sporing og identifikation

Der er foretaget en prioritering af biologiske agenser efter en række kriterier såsom smittefarlighed, virulens, persistens i miljøet, bearbejdnings- og spredningsmuligheder samt forsvarsmekanismer til imødegåelse af agensernes udbredelse og virkninger.

Der er syv laboratorier i fem af EU's medlemsstater, som egner sig til at håndtere og bekræfte forekomsten af højrisikoagenser såsom blødningsfeber- og koppevira i prøver og prøveemner (P4-laboratorier). Der er etableret et netværk mellem disse laboratorier med det formål at levere kvalitetssikrede diagnostiktjenester til samtlige medlemsstater, etablere en vagttjeneste, som fungerer døgnet rundt alle ugens dage, sikre hurtig kommunikation med de nationale myndigheder og Kommissionen og arrangere test og øvelser samt tilrettelægge uddannelse og andre initiativer til udvikling af færdigheder.

For at øge biosikkerhedsforsvaret har Kommissionen siden juni 2003 haft *Bacillus anthracis* (miltbrand), *Franciscella tularensis* (tularæmi), *Coxiella burnetii* (Q-feber) og *Variola major* (kopper) under obligatorisk overvågning ved, at de er blevet tilføjet til EU-listen over særlige agenser, og at der er fastsat definitioner af tilfælde af disse agenser i Kommissionens beslutning 2003/534/EF af 17. juli 2003. Endvidere er der for at identificere et enkelt redskab og opprioritere sundhedssikkerhedsaktioner blevet udviklet et standarddokument i matrixform

sammen med en beslutningsalgoritme, som EU's kompetente nationale myndigheder kan benytte.

3.5. Indsats og helbredelse: beredskabslagre af lægemidler og sundhedstjenestedatabase og arrangementer for tilvejebringelse af lægemidler, specialister, andet medicinsk udstyr og infrastruktur

Der findes ingen autoriserede vacciner i EU mod patogener som kopper eller pest. Autoriserede miltbrandvacciner er ikke bredt disponible. Den mulighed, som den igangværende revision af EU's lægemiddellovgivning frembyder, er blevet udnyttet til at foretage lovændringer med henblik på at tillade uddeling og ordinering af ikke-markedsføringsautoriserede lægemidler under passende ansvarsforhold.

En analyse af antibiotikakapaciteten i industrien har vist, at der efter al sandsynlighed vil være tilstrækkeligt udbud til at imødekomme efterspørgslen i alle forudseelige situationer. Der er i en begrænset kreds blevet indsamlet og udvekslet information om beredskabslagrene af bioagensvacciner, antibiotika, antidoter og antivirale lægemidler i medlemsstaterne, og der er opnået konsensus om, hvilke generelle oplysninger der vil skulle indsamles om lægemiddelressourcerne med henblik på gensidig assistance i medicinske katastrofesituationer. De fleste medlemsstater har allerede eller er ved at opbygge beredskabslagre af koppevacciner. Der er et utilstrækkeligt udbud af immunoglobuliner, som benyttes til behandling af alvorlige modreaktioner på vacciner. En undersøgelse udført af Kommissionen om fortynding af eksisterende koppevacciner viste, at det ville være problematisk i katastrofesituationer. Indsatsen går nu i retning af at udvikle sikrere vacciner og udforme vaccinationsstrategier, herunder for pandemisk influenza. På Kommissionens foranledning er der blevet udsendt retningslinjer fra Det Europæiske Lægemiddelagentur om brugen af lægemidler mod potentielle patogener og udviklingen af vacciniavirusbaserede koppevacciner.

Kliniske retningslinjer for genkendelse og casestyring af sygdomme i relation til patogener, som kan benyttes til forsætlig spredning, er blevet udviklet og udsendt på basis af en konsensus og interkollegial evaluering (peer review) om *miltbrand, kopper, botulisme, pest, tularæmi, blødningsfebervira, brucella, Q-feber, hjernebetændelsesvira, snive og melioidosis*.

Hvad angår terrorisme omfattende kemiske agenser, er der blevet samlet en række lister over kemiske agenser for at nå frem til grupper af agenser, som kræver den samme folkesundhedsbeskyttelsesmetode og medicinske metode. De kliniske og toksikologiske aspekter er blevet analyseret, og data fra en undersøgelse, som Kommissionen har gennemført af giftkontrolcentre, er blevet brugt til at opstille en fortegnelse over klinisk og laboratorierelateret ekspertise i EU. Der vil blive oprettet et netværk af indsatscentre for kemiske agenser med det formål at indberette hændelser med EU-dimension og rådgive om modforanstaltninger. Endelig er der indhentet retlingslinjer fra Det Europæiske Lægemiddelagentur om brugen af antidoter og lægemidler mod kemiske agenser, som er blevet offentliggjort.

Den disponible viden om terroragenser og de tilhørende sygdomme og deres kliniske og epidemiologiske styring og tilknyttede laboratorieanalyse er begrænset, hvilket er baggrunden for indsatsen for at identificere relevante eksperter i EU og opføre dem i en fortegnelse, som stilles til disposition for medlemsstaternes myndigheder. Eksperterne udpeges af Udvalget for Sundhedssikkerhed ud fra kriterier om kvalifikationer og erfaring samt deres mulighed for indsættelse med kort varsel.

3.6. Forebyggelse og beskyttelse: forbud mod flytning af agenser og biosikkerhed

EU har et strengt regelsæt for registrering af kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare agenser og materialer. Direktiverne om biologiske og kemiske agenser med henblik på sundheden og sikkerheden på arbejdspladsen har siden 1990 fastsat forpligtelser vedrørende besiddelse, oplagring, håndtering og brug af disse agenser på alle arbejdspladser, inklusive laboratorier, forskningsinstitutioner, videregående uddannelsesinstitutioner, sygehuse osv. De stiller også krav om, at alle, der er involveret i ovennævnte operationer, skal have de rette kvalifikationer og behørigt registreres. Der findes strenge betingelser for registrering og håndtering af radioaktive stoffer i en række direktiver om radiologisk beskyttelse af offentligheden og af arbejdstagerne mod ioniserende stråling. Der findes også strenge betingelser og sikkerhedsforanstaltninger inden for fødevaresikkerhed og dyre- og plantesundhedssektoren. Der findes en obligatorisk ordning for kontrol af eksporten af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse, som indeholder lister over radiologiske, nukleare, biologiske og kemiske agenser, for hvilke der gælder strenge bestemmelser hidrørende fra internationale ikke-spredningsordninger og eksportkontrolarrangementer.

3.7. Forbedring af beredskab og indsats

Beredskabs- og indsatsplanlægning er en central prioritet i EU. Sikring af, at medlemsstaternes modforanstaltninger er indbyrdes kompatible med fuld interoperabilitet, er nøglemålsætningen. Med henblik herpå er der blevet udarbejdet en samling af nationale sundhedsberedskabsplaner. EU-dækkende evalueringsøvelser vedrørende kopper og pandemisk influenza vil blive gennemført i 2005 for at vurdere kommunikationsgangen og de nationale planers indbyrdes kompatibilitet. Kommissionen udsendte i marts 2004 et arbejdsdokument med en skitse for planlægning af Fællesskabets beredskab og indsats over for influenzapandemier. Den arbejder nu på en generel EU-plan for krisesituationer på folkesundhedsområdet.

Medlemsstaterne og Kommissionen er ved at udarbejde forudsigelsesmodeller for forløbet af sygdomme og spredning af agenser under forskellige scenarier og ud fra variable kvantitative og kvalitative oplysninger om borgernes bevægelser, sociale adfærdsmønster samt diverse geografiske, vejrmæssige, transportmæssige og forsyningsmæssige forhold og for at måle virkningen af særlige sundhedsbeskyttende modforanstaltninger, f.eks. karantæne og massevaccinationer. Disse aktiviteter støttes med samfinansiering fra Fællesskabet, der ydes under folkesundhedsprogrammet for 2003-2008.

Der er blevet udarbejdet et uddannelsesprogram inden for to hovedområder: for det første uddannelse inden for efterforskning af udbrud af overførbare sygdomme (EPIET), der finansieres i fællesskab af Kommissionen og medlemsstaterne og opbygger en kapacitet for fleksibel indsættelse af ekspertise i og uden for EU. For det andet er der sammen med Europol blevet udarbejdet et uddannelseskursus og fremstillet materialer inden for retsvidenskabelig epidemiologi med henblik på fælles uddannelse af medlemsstaters undervisere fra de retshåndhævende myndigheder og epidemiologitjenesterne.

Det fremtidige Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (vedtaget den 21. april 2004 af Europa-Parlamentet og Rådet efter et forslag fra Kommissionen) vil blive en central aktør i henseende til at yde rådgivning til medlemsstaterne og EU-institutionerne samt gennemføre overvågnings- og indsatsaktioner inden for sundhedsbeskyttelse.

3.8. Internationalt samarbejde

Initiativet vedrørende sundhedssikkerheden i verden blev vedtaget af sundhedsministrene fra G7 og Mexico og kommissær David Byrne i Ottowa den 7. november 2001 med målsætninger, der svarer til målsætningerne i EU-samarbejdet på dette felt. Der er blevet udarbejdet en hændelsesskala for risikokommunikation og algoritmer for indsatsen i forskellige scenarier mellem parterne bag initiativet, der er blevet indført koppermodforholdsregler og gennemført patientisolationsuddannelse, der er blevet gennemført laboratorieforsøg inden for rammerne af en laboratoriesamarbejdsplatform, og der er blevet etableret risikokommunikation og risikokoordination via et dedikeret netværk. Et samarbejde om praktiske efterforskningsteknikker, hændelser, der omfatter kemiske agenser, og influenzaplanlægning er under opbygning, og der blev i september 2003 gennemført en kopperevalueringsøvelse ("Global Mercury"). Kommissionen leder samarbejdsplatformen inden for biosikkerhed og biosikkerhedsforskning. Ministrene og kommissæren mødes regelmæssigt for at drøfte fremskridtet på dette felt.

Kommissionen samarbejder med WHO om aktiviteter inden for bioterrorisme, dels inden for rammerne af Ottawa-initiativet og dels inden for rammerne af WHO's løbende initiativer til forbedring af dets netværk for indberetning af og indsats over for sygdomsudbrud på verdensplan.

4. FÆLLESSKABETS NETVÆRK FOR HURTIGE VARSLINGSSYSTEMER

4.1. Eksisterende hurtige varslingssystemer for krisesituationer under Kommissionen

Kommissionen har udviklet operationel kapacitet til at bistå med indsats i en bred vifte af krisesituationer. Dette har ført til oprettelse af en lang række hurtige varslingssystemer (RAS), bl.a. MIC (overvågnings- og informationscenter, som skal lette og støtte gensidig assistance mellem de deltagende lande), ECURIE-systemet (i tilfælde af en radiologisk krisesituation), BICHAT (i tilfælde af biologiske og kemiske anslag og trusler), RAPEX (forbrugersundhed og forbrugersikkerhed, som ikke vedrører fødevarer), RASFF (forbrugersundhed i forbindelse med fødevarer og foder), EWRS (overførbare sygdomme), EUROPHYT (plantesundhedsnetværk: tilbageholdelse af organismer, der er skadelige for planter), SHIFT (sundhedskontrol af import af betydning for dyresundheden) og ADNS (dyresundhed).

De individuelle netværker består sædvanligvis af et informationsudveklingsnetværk, der er åbent for kommunikation døgnet rundt, og som modtager og slår alarm og sender information til og fra medlemsstaterne og tilknyttede lande eller IAEA's kriseindsatscenter. Selv om der er forskelle i de nærmere detaljer vedrørende omfang, procedurer og formål for hvert af disse systemer, har de alle det samme sigte om at reagere hurtigt og effektivt i krisesituationer. De eksisterende netværker og varslingssystemer har hidtil givet fortræffelige resultater, og de har bevist deres værdi i forbindelse med at håndtere varslinger og informationsstrømme rettidigt og effektivt. Frem for alt har de skabt gensidig tillid og tillidsfulde relationer mellem de specialiserede myndigheder.

4.2. Konsolidering af de beredskabs- og varslingssystemer, der forvaltes af Kommissionen

Information om trusler eller angreb/katastrofer, der er nært forestående eller undervejs, kan nå Kommissionen via ethvert af dens hurtige varslingssystemer. Eftersom varslinger ofte

udsendes ad flere forskellige kanaler, må Kommissionen sikre sig, at den relevante information fremover videreformidles til alle dens tjenestegrene og de berørte nationale myndigheder. Nogle krisesituationer kan være så alvorlige, og risikoen for at de udvikler sig til en alvorlig krise så stor, at en overordnet koordination på tværs af stort set alle EU's politikker er nødvendig. Samarbejde og koordination mellem alle de relevante hurtige varslingssystemer (herunder et netværk for de retshåndhævende myndigheder og et netværk for kritisk infrastruktur) er af afgørende betydning i tilfælde af et større terrorangreb eller en katastrofe.

For at forstærke Kommissionens bidrag til bekæmpelsen af terrorisme vil Kommissionen oprette et sikkert overordnet hurtigt varslingssystem (ARGUS) med det formål at sammenkoble alle specialiserede systemer for krisesituationer, som kræver handling på europæisk plan. Der vil blive oprettet et nyt centralt kontaktpunkt, som vil bygge på de eksisterende disponible strukturer i Kommissionen. Det nye system vil tage hensyn til de karakteristika og den kompetence og ekspertise, der karakteriserer de enkelte specialiserede systemer, som fortsat skal udføre deres nuværende funktioner. Da det ofte er uklart i begyndelsesfasen af en hændelse (f.eks. en eksplosion), om det drejer sig om en ulykke eller et terrorangreb, vil systemets anvendelse ikke udelukkende blive begrænset til terrorangreb, men bør omfatte alle krisecentre og hurtige indsatsmekanismer, der tager sigte på at varetage sikkerhed.

Efter oprettelsen af ARGUS bør der oprettes et centralt krisecenter i Kommissionen bestående af repræsentanter for alle de relevante tjenestegrene i Kommissionen i en krisesituation. Dette krisecenter skal koordinere indsatsen i form af at evaluere de bedste praktiske løsninger til handling og træffe beslutning om passende indsatsforanstaltninger. Et omfattende beredskabssystem på EU-plan forudsætter, at der til hvert risikoniveau knyttes en ensartet metode for risikoanalyse (vurderinger, sikkerhedsniveau, indsatsens karakter osv.). Derfor bør der udvikles et sikkerhedsrisikoanalysesystem, der generelt skal kunne udløse yderligere sikkerhedsforanstaltninger og om nødvendigt særlige foranstaltninger. Medlemsstater, der ikke ønsker at iværksætte en bestemt foranstaltning, vil kunne gribe ind over for en særlig trussel gennem alternative sikkerhedsforanstaltninger.

4.3. Et EU-retshåndhævelsesnetværk

Det eneste manglende led i de nuværende RAS-systemer, der forvaltes på EU-plan, er et varslingssystem i relation til den offentlige lov og orden og sikkerhed med henblik på enten forberedelse på eller indsats over for kriser, der involverer retshåndhævelse. Indsats over for terrorangreb kræver deltagelse af de traditionelle retshåndhævende myndigheder ud over de nuværende systemer. Der vil blive oprettet et europæisk retshåndhævelsesnetværk ("law enforcement network" (LEN)), der bør forvaltes af Europol. Det bør være på plads senest i 2005. Det vil bestå af et dedikeret adgangsnetværk i flere niveauer, der vil fungere døgnet rundt alle ugens dage, og skal navnlig betjene EU's retshåndhævende myndigheder ved brug af de nuværende sikre kommunikationskanaler i Europol-netværket. ARGUS skal underrettes, når LEN udløses af de nationale retshåndhævende myndigheder til Europol og vice versa. Europol vil oprette et særligt operationscenter, som skal fungere som kommunikationscenter med en Europol-officer på vagt døgnet rundt alle ugens dage. Den vagthavende Europol-officer kan stå i kontakt med Europols forbindelsesofficerer på Europols nationale kontorer. LEN vil forudsætte, at der vedtages operationelle retningslinjer for håndtering af varslinger via Europol-retshåndhævelsesnetværket og aftales parametre for indberetningskriterier og klassifikation af hændelser. Medlemsstaterne skal udpege et ansvarligt nationalt kontaktpunkt,

der er bemyndiget til at udsende/modtage varslinger og om nødvendigt træffe yderligere forholdsregler.

4.4. Et EU-informations- og varslingsnetværk vedrørende kritisk infrastruktur

Som omtalt i meddelelsen "Beskyttelse af kritisk infrastruktur i forbindelse med bekæmpelse af terrorisme" vil Kommissionen senest ved udgangen af 2005 udarbejde et europæisk program for beskyttelse af kritisk infrastruktur. Kommissionen er af den opfattelse, at der skal oprettes et informations- og varslingsnetværk vedrørende kritisk infrastruktur (CIWIN). ARGUS bør stå i kontakt med CIWIN på samme måde, som det står i kontakt med de øvrige RAS.

TECHNICAL ANNEXES

ANNEX 1

1. MULTI-SECTOR RESPONSE FOR HEALTH PROTECTION

Chemical, biological, radiological and nuclear terrorism has direct consequences not only for people, but also for the environment, the food chain and for property. Preventing terrorist acts and mitigating their consequences requires a mobilisation of actors and resources in many sectors other than health. Of major importance to health security are the measures and actions in food, animal, plant and water safety.

1.1. Food safety

The EU has a broad body of legislation which covers primary production of agricultural products and industrial production of processed food. This legislative body provides different means to respond to situations in specific sectors. The measures that would be taken in response to a terrorist act in the food sector are not fundamentally different from those adopted by the EU in response to accidents in the recent past. The aspect of the fight against bio terrorism that needs developing is the organisation of upstream information, investigation and information-gathering within the territory of the EU and third countries as well as an improved cooperation between authorities and those working in the food chain and their education.

1.2. Animal safety

Many EU regulations exist in the area of animal safety. In response to animal health emergencies, the Commission will adopt urgent safeguard measures to supplement existing regulations. The Commission manages a bank of about 40 million doses of various antigens of the foot-and-mouth disease virus for the rapid formulation of vaccines. There is on-going reinforcement of banks of vaccines against foot-and-mouth, classical swine fever, avian influenza and bluetongue. Imports are subject to strict controls at the EU borders.

1.3. Plant safety

Structures specifically intended to prevent the abuse of plant protection products, which sample, analyse and inspect randomly and at regular intervals, are already in place in the EU. Phytosanitary laboratories exist in all Member States. Strict notification requirements are enforced and inspections are carried out in third countries for plants intended for planting and for specified plant products. A system is also in place for temporary safeguard measures in the case of an imminent danger of introduction or spread of harmful organisms.

1.4. Water safety

As regards water safety, EU laws on the quality of drinking water and on the quality of surface waters used for drinking water abstraction are been reviewed to check whether they sufficiently cover the requirements for constant monitoring of drinking water and other appropriate monitoring and early warning systems. Multi-barrier systems, the use of appropriate markers at key points and the introduction of and adherence to the HACCP system by suppliers are being promoted in the context of the programme on health security to enhance safety and confidence in early detection of infective agents and toxicants.

ANNEX 2

1. ACTIONS IN OTHER FIELDS

1.1. Enhancing the protection of the external border with regard to the movement of goods

As the EU is a Customs Union, the protection of the Internal Market relies exclusively on the mechanisms in place at the external border and their efficient application.

The fight against terrorism or any other external threat relies on the capacity of the national customs authorities to block entry at the border of all goods that could present a danger to the EU while not hampering legitimate trade. With this in mind the Commission presented a Communication to the Council on the role of customs in the integrated management of the external border (COM(2003) 452).

Questions such as a common approach to risks or guaranteeing an appropriate level of human resources and equipment are examined in this Communication and further action in this area both by the Commission and the Member States is under consideration.

At the same time, agreement between the Community and the United States in the framework of their "Container Security Initiative" has been achieved. Bilateral negotiations on its implementation are continuing.

1.2. Export control lists

The EU has a compulsory regime for the control of exports of dual-use items and technology which contains lists of radiological, nuclear, biological and chemical agents etc. for which strict provisions linked to international non-proliferation regimes and export control arrangements apply. In the area of exports of dual use technologies (civil technologies which can be used for military purposes in particular for production or delivery of Weapons of Mass Destruction), "the responsibilities of exporters of dual use items as defined in Regulation 1334/2000 (legal and natural persons) in ensuring that exports of dual use technologies does not contribute to the development of Weapons of Mass Destruction by terrorists are extremely important. It is increasingly recognised that regular dialogue between exporters and national authorities and regular information and awareness raising by national authorities vis-à-vis their dual use suppliers are a prerequisite for the efficient implementation of Regulation 1334/2000.

At EU level, a working group established by the article 18 of the Regulation 1334/2000 has met regularly and facilitated interaction between EU Member States' authorities responsible for issuing export licenses of dual use items and exporters. However, the Commission is conscious that this dialogue can be improved and has started to consider options for such improvement which have been shared with UNICE at the highest levels as a follow up to the Thessaloniki Action plan against the proliferation of WMD (which includes a number of actions aiming at strengthening the community export control regime and at making the EU a leading player in the international export control regimes).

Concerns over the adverse impact of controls on public health activities, such as barriers for and delays in the transport of agents, samples, reagents and specimens for tests and comparisons, persist among national public health agencies and laboratories. Commission services have raised the attention of the EU Member States in 2002 on the risks that delays arising from the implementation of national- (EC) export control legislations in a number of important suppliers of relevant dual-use biological technologies (EU and non EU such as USA, Japan, Australia, Canada) might create in case of a public health crisis whose solution would imply quick international cooperation and move of sensitive dual use items across international borders.

The Commission has made a number of proposals for follow up regarding the strengthening of the community export control regime in the enlarged EU. In particular the Commission has drawn the attention of the EU Member States and of key third countries to the risks that non membership of new EU Member States in export control regimes such as Missile Technology Control Regime and Wassenaar Arrangement present in terms of weakening of the international export control regimes and for the very functioning of the Community export control regime due to the single market for dual-use items. The Commission has coordinated the Task Force in charge of the Peer Reveiws of Member States' application of Regulation 1334/2000 in conformity with the Thessaloniki Action Plan. Drawing on the peer review visits which are now finished, the Task Force will present a report to the WP Dual Use with suggestions for follow-up which should be of interest not only to the export control licensing officers of the EU but also to all the EU actors involved in the fight against terrorists getting access to dual use technologies in the EU.

Resolution 1540 of the UN Security Council which calls for all States to adopt measures to ensure that terrorists do not access relevant dual use technologies contains important provisions regarding controls of exports of dual use items. The Commission is contributing to the work carried out in the UN Committee 1540 established to monitor the implementation of this Resolution. The Commission has prepared its contribution on the aspects of the implementation of the Resolution which is of EC competence and it has been agreed that all Member States will mention it in their national report to the UN committee in charge of Resolution 1540.

1.3. The EU Solidarity Fund

Bearing in mind the significant costs involved after a major terrorist attack or natural disaster there exist a need to alleviate the financial consequences for those affected by it. The Commission is currently reviewing the possibility of a common approach to emergency situations through a revised EU solidarity fund (in addition to national compensation schemes) with the objective to provide financial aid to cope with emergency situations in the aftermath of an unforeseen crisis (COM(2004) 487). Such an instrument would provide funding to give support to victims of terrorism as well as to alleviate the effects of other natural and/or man-made disasters or public health crises.

Support to the victims and their families as well as contributions to rehabilitations efforts must be an integral part of the response to terrorist attacks in a society bound by solidarity. The Commission is currently working on different aspects of this response and implementing a pilot project agreed upon by the Parliament to support the financing of projects intended to help the victims to recover and to raise awareness of the public against terrorist threat.

1.4. Research and technology development

Following the different requests from the Parliament and the Council, the Commission has started a Preparatory Action entitled "Enhancement of the European industrial potential in the field of Security research 2004-2006", with a view to contributing to the improvement of the European citizens' security and to reinforce European technological and industrial potential in this area. This Preparatory Action covers the period 2004-2006 and addresses five main areas, including the protection against terrorism.

A Group of Personalities (GoP) was established in 2003 and tasked to propose key orientations, principles and priorities for a future European Security Research Programme (ESRP). The GoP report describes the essential elements of a **"**European Security Research Programme" (ESRP) and its contribution to address the new security challenges of a changing world. Its main recommendations include:

- The establishment of an ESRP, from 2007 onwards, with funding of at least 1 billion Euros per year, additional to currently existing resources,

- The creation of a **"**European Security Research Advisory Board" to define strategic lines of action, user involvement, implementation mechanisms and a strategic agenda for the ESRP,

As a follow-up, the Commission adopted on 7 September 2004 a Communication entitled "Security Research: The Next Steps" (COM(2004) 353) to initiate a debate with the Council and the Parliament. It subscribes to the main thrust of the report and indicates steps to be taken to progress the activity:

- Consultation and cooperation with stakeholders, especially via the "European Security Research Advisory Board" to be established in 2004.

- Development of an ESRP, to become, from 2007, a specific programme within the 7th Framework Programme of Community Research.

- Ensuring an effective institutional setting, taking into account Common Foreign and Security Policy and European Security and Defence Policy and other relevant Community policies (e.g. fight against terrorism including bio-terrorism, cross border control, transport, environment,…), and developing cooperation and synergies with the European Defence Agency.

- Establishing a governance structure responding to the needs of security research work in terms of contract, participation and funding.

In fields directly related to biological and chemical terrorism, the 6th Framework Programme's Scientific Support to Policies activities covers "Civil protection (including biosecurity and protection against risks arising from terrorist attack) and crisis management". Research is currently ongoing on biological agents, risk assessment, crop bioterrorism and modelling the propagation of bioterrorist agents. The Commission can also call upon the advice of the EU Research Group on Countering the Effects of Biological and Chemical Terrorism, encompassing experts from the Member States was established as a follow up to the Research Council of 31 October 2001.

The Commission has developed real time systems for emergency management (e.g. to help emergency response in transport accidents involving dangerous substances). Similar systems could be developed as early warning to address deliberate attacks in the areas of civil protection and health security. The Commission will further work on the establishment of a European level threat assessment methodology.

Improved surveillance on disease monitoring could be supported by the Commission's Joint Research Centre through the development of real-time monitoring networks, integrating normalised instrumentation (e.g. on capture systems for biological vectors) and sensors, remote sensing data, and meteorological data, which then feed into models that can provide alerts in the case of an outbreak, predict the spreading of diseases and be used to take preventive actions. In addition to disease monitoring, other vulnerabilities in the food chain can be reduced by improved traceability systems (e.g. in the cold chain, in feedstock and in food products), where the Commission can use its expertise developed in animal and meat traceability.

In addition, the Commission's services has substantial experience in the analysis of lessons learned concerning the management of past industrial and natural disasters, it can expand on this experience to collate and analyse data concerned with deliberate attacks on installations. The information could be conveyed to national civil protection agencies thereby contributing to the development of appropriate prevention, preparedness and response measures to address deliberate terrorist threats.

Further improvement and validation of Commission and external dispersion models of radioactive substances for the consequence modelling of various types of scenarios including 'dirty bomb explosions' will be supported by the Commission's Joint Research Centre. Other improvements include extending the geographic coverage of existing dispersion models to the entire EU territory, and integration of existing dispersions models within Commission interactive impact analysis map-based tools to provide the dispersion models with additional functionality in order to improve their scenario and impact analysis functionalities (such as estimating affected population and critical infra-structures within the vicinity of the incident). Development of statistical techniques will improve the Commission's early warning rapid alert system on outbreaks of communicable diseases by further studying bio-terror related incidents and outbreaks at large.

1.5. The Commission's internal rules of procedure for crises

On 5 March 2003 the Commission adopted a Decision[1] amending its internal Rules of Procedure for crises which directly affect the safety, operation and integrity pf the Commission in terms of persons, buildings and information. In this regard on 26 March the Commission adopted a second Decision[2] on security in crisis situations which institute operational procedures for a new crisis management structure.

---

1 Minutes of the 1603rd meeting of the Commission of 5 March 2003, point No 9: doc. No C(2003) 744/2.

2 Written procedure No E/479/2003: document No C(2003)972 of 21 March 2003.